

Передмова

Польща – нарис історії – це публікація спеціально призначена для українців. Ідея цього видання народилася у 2009 році під час візиту до Києва покійного Януша Куртики, голови Інституту національної пам'яті. Тоді ніхто й не підозрював, що так скоро виникне ситуація, яка раптово приведе до Польщі 3 млн українських біженців – людей, які тікають від відкритої агресії Росії проти їхньої незалежної держави, від жорстоких бомбардувань і ракетних обстрілів населених пунктів, селищ і міст. Книжка повинна була просто допомогти ближче пізнати один одного та представити українцям сусідню країну і націю – слов'янську націю, багато в чому схожу на українців, але у багатьох аспектах зовсім іншу. Сьогодні така книжка стає ще потрібнішою, оскільки 2022 рік нагадав обом націям, що історія ніколи не закінчується. Відкрита війна, яка може перевизначити категорії мислення цілих націй, знов стала фактом.

У Польщі раптово з'явилося багато українських національних прапорів. Поляки, хоча їхній погляд на українську націю був і залишається пов'язаним із пам'яттю про незагоєні рани Другої світової війни, з розпростертими обіймами зустріли мільйони українських біженців. Героїзм українських воїнів став предметом повсякденних розмов простих людей, які відчувають, що ця вій-

на і ця оборона свободи України є нашою спільною справою. Ключова роль Польщі у забезпеченні української армії зброєю, як польською, так і з інших країн, є важливим елементом міжнародних відносин. Спонтанний порив допомоги, підтриманий державою та місцевими самоврядними управліннями, свідчить про те, що наступні покоління мають шанс побудувати новий етап у відносинах двох народів.

Тим важливіше цим народам пізнати і зрозуміти один одного, а для цього необхідно припинити замовчувати та фальсифікувати історію в публічній дискусії в дуже чутливих питаннях. Продовжувати це робити є дорогою в нікуди. Об'єктивний опис подій та їх наслідків з указанням на чорні сторінки історії дозволяє у повному блиску показати також і світлі сторони нашої спільної історії. Сьогодні вони можуть бути орієнтиром, джерелом натхнення і зразком для наслідування. Тільки правда про спільний досвід відкриває шлях до справжнього примирення і дружби народів.

Книга є спробою показати як саму Польщу, так і польський погляд на минуле. Водночас – оскільки вона адресована українцям – більше уваги приділяє представленню спільного досвіду. Звісно, це лише нарис справжньої історії – спроба синтезувати події тисячоліття в доступній, багато ілюстрованій формі не може

бути вичерпним викладом усіх аспектів того, що було.

Було б добре, якби й українці колись представили полякам свій погляд на історію власної громади. Бо варто зроби-

ти так, щоб поляки також могли ближче пізнати своїх сусідів, за чиєю боротьбою за свободу вони зараз із захопленням стежать, бажаючи Україні перемоги.

д-р Кароль Навроцький
голова Інституту національної пам'яті

